

STILURI DE ABORDARE A CONFLICTULUI LA NIVEL DE FAMILIE

Inga RUSSU

În ultimele decenii, a crescut considerabil numărul lucrărilor consacrate cercetării aspectelor psihologice ale conflictului. Atenția sporită față de acest fenomen se datorează rolului pe care îl joacă în procesul evoluției personalității și în menținerea calității relațiilor cu cei din jur. Iar, odată ce familia reprezintă nucleul relațiilor sociale, cercetările contemporane au tendința de a se orienta spre studierea legăturilor funcționale dintre membrii acesteia.

Instabilitatea cuplului conjugal conduce cu o frecvență considerabilă la dispersarea microgrupului social. Realitatea acestui fenomen își poate dezvălui motivațiile mai curând într-o analiză psihologică a relației dintre parteneri, însă stabilitatea relației și păstrarea intimității rezultă adesea din capacitatea celor doi de a rezolva conflictele spre satisfacția ambilor parteneri.

Deși are o conotație negativă, conflictul poate avea un rol pozitiv. Efectele creative și constructive ale conflictului includ prevenirea stagnării, stimularea interesului și curiozității, încurajarea examinării problemelor, motivarea de a le rezolva. Poate ajuta progresul, dezvoltarea individuală prin provocarea individului de a rezolva situația, poate promova coeziunea și identitatea unui grup, poate stimula schimbul social și personal prin reflecție, comunicare, explorarea și conștientizarea sentimentelor, nevoilor și opiniilor, încurajarea creativității și inovării. Însă aceste efecte au loc în cazul în care conflictul este rezolvat. În caz contrar, toate aceste potențialități pozitive se pot transforma în reversul lor devenind ceea ce se consideră în mod obișnuit că sunt – distructive.

Stilurile de răspuns la conflict sunt algoritmi comportamentali pe care oamenii îi utilizează în situații de conflict. Majoritatea oamenilor nu își planifică modul de a acționa într-un conflict decât în cazuri speciale sau extreme. În același context, tind să reacționeze la fel și își schimbă reacția când se schimbă și contextul.

Rezolvarea conflictului înseamnă încetarea conflictului prin metode analitice ce ajung la originea problemei, ținând cont de întreaga personalitate umană, de diferențele culturale și sociale. Rezolvarea conflictelor implică o abordare multidisciplinară, atinge toate domeniile vieții psihice: gândire, aptitudini de comunicare, comportament, rezolvare de probleme, luare de decizii. Or, **problema de cercetare** este determinată de necesitatea elaborării unui program de dezvoltare a abilităților de gestionare constructivă a conflictului.

Obiectul cercetării: procesul de dezvoltare a abilităților de gestionare a conflictului în familie.

Scopul cercetării: dezvoltarea abilităților de gestionare a conflictului în familie.

Ipotezele cercetării:

1. Partenerii cuplului conjugal preiau diferite stiluri de abordare a conflictului.

2. Soluționarea constructivă a conflictului poate fi asigurată prin dezvoltarea abilităților de gestionare a acestuia.

Obiective:

- Fundamentarea teoretică a problemei conflictului în psihologie.
- Selectarea eșantionului și a metodelor de cercetare.
- Identificarea stilului de abordare a conflictului în cuplurile conjugale.
- Structurarea și implementarea programului formativ de soluționare a conflictului.
- Analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor cercetării.
- Elaborarea concluziilor și recomandărilor.

Metode:

- metoda de identificare a strategiei pentru conflict – Thomas-Kilmann;
- metode statistico-matematice de prelucrare și interpretare a datelor.

Baza experimentală: 30 de cupluri conjugale cu vârsta medie cuprinsă între 25 și 35 de ani.

Baza conceptuală a cercetării: modelul conflictului (Thomas); concepțiile rezolvării constructive a conflictului (Tillet, Cornelius, Faire, Deutsh); concepții asupra familiei (Smaley, Chapman, Moreau); viziunile psihologice ale conflictului (Stoica-Constantin, Neculau, Moscovici).

Analiza cantitativă și calitativă a rezultatelor cercetării: În Tab.1 sunt reflectate rezultatele obținute de subiecți în ceea ce privește stilurile de abordare a conflictului.

Tabelul 1

Stilurile de abordare a conflictului

Stilul abordat	Total parteneri, %	Bărbați, %	Femei, %
Competiție	9	17	5
Colaborare	35	42	30
Compromis	28	25	30
Evitare	19	8	25
Acomodare	9	8	10

Astfel, după cum se observă, cei mai mulți parteneri conjugali – 35% – merg la colaborare, aceasta fiind și unica strategie de tip câștig-câștig, în care ambele părți își ating scopurile.

O analiză mai detaliată a rezultatelor a permis calcularea numărului de familii în care ambii parteneri merg la colaborare – 25%, iar la 20% dintre familii, un singur partener preia colaborarea.

Datele din figură ne mai demonstrează că 28% dintre parteneri aleg compromisul ca stil de abordare a unui conflict, care, de asemenea, este o strategie constructivă.

Competiția și acomodarea sunt întâlnite în mod egal, doar că competiția este mai des preluată de către bărbați, în schimb, la acomodare, apelează mai des femeile.

Evitarea este întâlnită la 19% dintre parteneri. Este de menționat faptul că evitarea este o strategie distructivă în abordarea unui conflict la nivel de familie.

Pentru **experimentul formativ**, au fost selectate 6 familii care, în cadrul experimentului de constatare, au demonstrat un nivel mediu la scala colaborare și au obținut valori înalte la scalele forțare, aplanare, retragere. Cuplurile selectate au participat la un training de dezvoltare a abilităților de gestionare a conflictelor și de rezolvare constructivă a acestora.

Rezultatele experimentului formativ sunt prezentate în Tab.2 și Tab.3.

Tabelul 2

Compararea diferenței dintre medii (femei)

	Competiție	Colaborare	Compromis	Evitare	Acomodare
Pre-training	3,25	7,25	6	7	6,5
Post-training	3	9,5	8,5	4,5	4,5
t	0,23	3,25	2,23	2,61	1,47
p		0,05		●	

Tabelul 3

Compararea diferenței dintre medii (bărbați)

	Competiție	Colaborare	Compromis	Evitare	Acomodare
Pre-training	6	6,5	6	6,5	4,5
Post-training	3,25	9	8,5	4,75	4,75
t	2,32	3,27	2,88	1,36	0,19
p	●	0,05	0,05		

Din datele tabelor, putem conchide faptul că prin implementarea programului formativ s-au produs schimbări semnificative pentru soții, la care au crescut valorile scalei *colaborare* ($t = 3,25$) și au scăzut valorile pentru scala *evitare* ($t = 2,61$) și pentru soți, la care au crescut semnificativ valorile scalelor *colaborare* ($t = 3,27$) și *compromis* ($t = 2,88$).

Concluzii:

➤ Familia este un sistem complex de relații interpersonale, în cadrul căruia au loc o mulțime de procese psihologice: itercunoașterea, conflictul, aprecierea afectivă, comunicarea etc.

➤ Deși în 25% dintre familii ambii soți merg la colaborare și în 35% dintre familii unul dintre soți alege o strategie constructivă de rezolvare a conflictului, totuși în mai mult de 60% partenerii cuplului conjugal adoptă strategii distructive în abordarea conflictului.

➤ Între partenerii de cuplu există diferențe în abordarea unui conflict, femeile apelând mai des la evitare, compromis și colaborare, iar bărbații cel mai des preiau colaborarea.

➤ Implementarea unui program de dezvoltare a abilităților de gestionare a conflictelor conduce la reducerea stărilor conflictuale și abordarea constructivă a acestora. Avantajele abordării vizate rezidă în descoperirea soluțiilor optime, îmbunătățirea și consolidarea relațiilor.